

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده هنر و معماری

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد شهرسازی

(برنامه ریزی شهری و منطقه ای)

بررسی ارتباط متقابل کاربری اراضی و تراکم جمعیتی با

دفاع پذیری فضاهای شهری

(مورد مطالعه: منطقه ۳ شهرداری تهران، محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی)

فاطمه رضایی فر

استاد راهنما:

دکتر محمدرضا پورجعفر

استاد مشاور:

دکتر علی اکبر تقوایی

تیر ۱۳۸۹

کلیه آمار و اطلاعات این پایان نامه محرمانه بوده و صرفاً در راستای پیشبرد اهداف پژوهشی
بکارگرفته شده است. لذا استفاده از آن به هر نحو تا اطلاع ثانوی ممنوع می باشد.

استاد راهنما:

دکتر محمدرضا پورجعفر

تقدیم به پدر و مادر عزیزم ؛

به پاس همه مهربانی ها

تشکر و قدردانی

سپاس خداوند بخشنده و مهرباری را که هر چه هست از اوست

- از اساتید راهنما و مشاور گرانقدر، جناب آقای دکتر پورجعفر و جناب آقای دکتر تقوایی به خاطر حمایت های بی دریغ شان در هدایت مسیر صحیح دانش و راه زندگی کمال تقدیر و تشکر را دارم.
- از اساتید ارجمندی که در طول دوره تحصیلات تکمیلی از رهنمودهای ارزنده و حضورشان در دانشکده هنر و معماری بسیار بهره گرفتم، قدردانی می کنم.
- همچنین از اساتید محترم، آقای دکتر رابرت ویلیام اسکلتون و آقای دکتر ویوک ناندا، بابت حمایت بی شائبه شان در روند انجام مطالعات تحقیق و نیز تمامی عزیزان و دوستانی که با دلگرمی های خود مرا در انجام این پژوهش یاری رساندند، کمال سپاس را دارم.

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته *نرسوز* است که در سال

۱۳۸۹ دانشکده *هرمزگان* دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم/جناب آقای دکتر *محمد رفیعی*

، مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر *علی اکبر تواری* و مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر

از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق

مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه

مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب *فاطمه حسینی* دانشجوی رشته *نرسوز* مقطع *کارشناسی ارشد*

تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: *فاطمه حسینی*
تاریخ و امضا: *۱۳۸۹/۰۴/۰۹*

آیین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاستهای پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می‌باشد ولی حقوق معنوی پدیدآورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تأیید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می‌باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم‌افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده‌ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آیین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته‌ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تأیید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب دانشجوی رشته ورودی سال تحصیلی مقطع دانشکده متعهد می‌شوم کلیه نکات مندرج در آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته‌های علمی مستخرج از پایان‌نامه/ رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آیین‌نامه فوق‌الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می‌دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هرگونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله براساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هرگونه اعتراض را از خود سلب نمودم.» ۸۹/۱/۱۵ ب

امضاء:

تاریخ: ۸۹/۴/۱۲

چکیده

بی توجهی به مشکلاتی چون عدم وجود امنیت در فضاهای شهری، در کنار رشد مستمر شهرها که حجم انبوهی از جمعیت جهان را در خود جای داده عملاً این فضاها را به فضاهایی ناکارآمد و تهدید کننده حیات شهری تبدیل خواهد نمود. نظر به اهمیت این موضوع، در پژوهش حاضر فضاهای دفاع پذیر (امن) و موضوع امنیت به لحاظ ضرورت توجه به آن به عنوان یکی از بنیان های زندگی اجتماعی و انسانی مورد بررسی قرار گرفته است.

بر این اساس این تحقیق به بررسی تأثیر دو عامل مهم کاربری اراضی و تراکم جمعیتی از مجموعه عوامل مؤثر بر دفاع پذیری فضاهای شهری پرداخته و در این راستا ارتباط متقابل آنها با ایجاد فضاهای امن و کاهش جرائم شهری را مورد سنجش قرار داده است. در این پژوهش با توجه به سؤالات، فرضیات طرح شده و موضوع پژوهش، ترکیبی از روشهای توصیفی، تطبیقی و تحلیلی به کار گرفته شده است. محدوده انتخاب شده برای مطالعه میدانی، در منطقه ۳ تهران شامل محلات ۱، ۹ و ۱۰ از محلات یازده گانه این منطقه می باشد که تحت عنوان محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی تهران نامیده می شود. اطلاعات مورد نیاز با استفاده از منابع کتابخانه ای شامل (اسناد، کتب، آمارها، نقشه ها و کلیه منابع مرتبط با موضوع) همچنین عملیات میدانی شامل مراجعه به محل، مشاهده و برداشت میدانی جهت آگاهی از نوع و میزان جرائم در محدوده مورد مطالعه گردآوری شده و در پردازش و تحلیل داده ها از نرم افزارهای GIS, Arcview, Case, Crime Analysis استفاده شده است.

در پژوهش حاضر برای شناسایی الگوهای بزهکاری و مکان های ناامن در محدوده منتخب از روش های آماری و گرافیکی استفاده شده است. از بین روشهای آماری، سه روش مرکز متوسط، بیضی انحراف معیار و آزمون خوشه بندی برای توصیف الگوها و خصوصیات فضایی کلی بزهکاری و برای ترسیم نقشه های بزهکاری از روش درون یابی و هموارسازی سطوح پیوسته با روش تخمین تراکم کرنل استفاده شده است. بر این اساس فرضیه های تحقیق شامل، فرضیه اول: به نظر می رسد بین نوع کاربری و نحوه استفاده از اراضی و دفاع پذیری فضاهای شهری رابطه مستقیمی وجود دارد. و فرضیه دوم: به نظر می رسد بین تراکم جمعیتی و دفاع پذیری فضاهای شهری رابطه مستقیمی وجود دارد، با روش های مذکور مورد آزمون قرار گرفت و با کمک اسناد و نقشه های مربوط و تجزیه و تحلیل علمی تأیید گردید.

کلمات کلیدی: کاربری اراضی شهری، تراکم جمعیتی، پیشگیری از جرم، امنیت شهری، فضای دفاع پذیر.

صفحه	فهرست مطالب
۱	فصل اول: کلیات تحقیق.....
۲	۱-۱- مقدمه.....
۲	۲-۱- طرح مسأله و سؤالات تحقیق.....
۴	۳-۱- ضرورت پژوهش.....
۵	۴-۱- اهداف تحقیق.....
۵	۵-۱- قلمرو تحقیق.....
۵	۱-۵-۱- قلمرو مکانی.....
۶	۲-۵-۱- قلمرو زمانی.....
۶	۳-۵-۱- قلمرو موضوعی.....
۶	۶-۱- فرضیه های تحقیق.....
۶	۷-۱- روش تحقیق و مراحل انجام آن.....
۶	۸-۱- سطوح تحلیل و روش شناسی جغرافیای جرایم شهری.....
۸	۹-۱- ابزار گردآوری اطلاعات.....
۹	۱۰-۱- جامعه آماری.....
۹	۱۱-۱- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات.....
۱۰	۱۲-۱- نرم افزارهای اختصاصی برای تحلیل محدوده های جرم خیز.....
۱۰	۱۳-۱- مفاهیم و واژه های کلیدی.....
۱۱	۱۴-۱- پیشینه پژوهش.....
۱۲	۱-۱۴-۱- تجارب جهانی.....
۱۲	۱-۱-۱۴-۱- تجربه کانادا.....
۱۴	۲-۱-۱۴-۱- تجربه انگلستان.....
۱۴	۳-۱-۱۴-۱- تجربه ایران.....
۱۵	۱۵-۱- محدودیت های تحقیق.....
۱۶	فصل دوم: چارچوب نظری و مفاهیم پایه.....
۱۷	۱-۲- مقدمه.....
۱۷	۲-۲- تئوری ها و دیدگاه های جرایم شهری از منظر مکانی و محیطی.....
۲۱	۱-۲-۲- فضای قابل دفاع.....
۲۳	۲-۲-۲- پیشگیری جرم از طریق طراحی محیطی (CPTED).....
۲۸	۳-۲- نظریات مکانی جرایم شهری.....
۲۸	۱-۳-۲- جرم شناسی محیطی.....
۲۸	۱-۱-۳-۲- نظریه ارتباط جرم با تراکم جمعیت.....
۲۸	۲-۱-۳-۲- نظریه پنجره های شکسته.....
۲۹	۳-۱-۳-۲- نظریه سفر مجرمانه.....

۲۹ نظریه پیشگیری جرم ۴-۱-۳-۲
۳۰ نظریه طراحی در برابر جرم ۵-۱-۳-۲
۳۱ نظریه فضای مقاوم در برابر جرم ۶-۱-۳-۲
۳۱ Routine Activity Theory نظریه فعالیت روزمره ۷-۱-۳-۲
۳۲ نظریه کانون های جرم خیز ۴-۲
۳۳ روش های شناسایی و تعیین کانون های جرم خیز ۱-۴-۲
۳۴ آزمون های آماری یکپارچه اولیه ۱-۱-۴-۲
۳۶ روش های گرافیکی نمایش کانون های جرم خیز ۲-۴-۲
۳۶ نقشه نقطه ای ۱-۲-۴-۲
۳۷ روش درون بابی و روش هموارسازی سطح پیوسته ۲-۲-۴-۲
۳۸ مفاهیم پایه ۵-۲
۳۸ امنیت ۱-۵-۲
۴۱ ویژگی های یک فضای امن شهری (فضای قابل دفاع) ۲-۵-۲
۴۲ جرم و پیشگیری از جرم ۳-۵-۲
۴۴ کاربری اراضی ۴-۵-۲
۴۴ تراکم جمعیتی ۵-۵-۲
۴۵ کاربری اراضی و فضای قابل دفاع ۶-۵-۲
۴۵ تراکم جمعیتی و فضای قابل دفاع ۷-۵-۲
۴۶ برنامه ریزی شهری ۸-۵-۲
۴۶ برنامه ریزی شهری و فضای قابل دفاع ۹-۵-۲
۴۷ جمع بندی ۶-۲
۴۸ فصل سوم: شناخت محدوده مطالعاتی
۴۹ مقدمه ۱-۳
۴۹ موقعیت نسبی محدوده مورد مطالعه در منطقه ۳ شهر تهران ۱-۱-۳
۵۰ ویژگی های طبیعی ۲-۱-۳
۵۱ ساختار فضایی - کالبدی ۲-۳
۵۱ پیشینه کلی تحولات منطقه (محدوده و گسترش کالبدی) ۱-۲-۳
۵۳ تقسیمات کالبدی ۲-۲-۳
۵۵ وضعیت شبکه معابر ۳-۲-۳
۵۶ کاربری اراضی شهری ۴-۲-۳
۶۰ کاربری های فرامنطقه ای ۵-۲-۳
۶۱ پهنه پندی جمعیتی، اقتصادی و اجتماعی ۶-۲-۳
۶۴ جمع بندی ۳-۳
۶۶ فصل چهارم: تحلیل یافته ها و آزمون فرضیات

۶۷ معرفى جامعه آمارى.....
۶۷ ۱-۱-۴- نوع و ميزان جرايم مورد بررسى در بخش تحت پوشش كلانترى شيخ بهايى منطقه ۳ شهر تهران .
۶۹ ۲-۱-۴- توزيع فضايى محل وقوع جرايم در بخش تحت پوشش كلانترى شيخ بهايى منطقه ۳ شهر تهران.....
۷۱ ۳-۱-۴- توزيع فضايى نوع و ميزان بزهكارى براساس عناصر خاص كالبدى.....
۷۳ ۴-۱-۴- شناسايى و تحليل الگوهاى فضايى تمرکز جرايم در محدوده زير پوشش كلانترى شيخ بهايى.....
۷۳ ۵-۱-۴- آزمون هاى آمارى جامع براى تشخيص الگوهاى بزهكارى در محدوده زير پوشش كلانترى شيخ بهايى
۷۳ ۱-۵-۱-۴- روش هاى آمارى گرافيك مبنا.....
۸۵ ۲-۵-۱-۴- آزمون خوشه بندى.....
۸۶ ۳-۵-۱-۴- شاخص نزديكترين همسايه (NNI).....
۸۸ ۴-۵-۱-۴- آزمون تخمين تراكم کرنل.....
۹۹ ۶-۱-۴- تحليل رابطه وقوع بزهكارى و تراكم جمعيت در محدوده تحت پوشش كلانترى شيخ بهايى شهر تهران.....
۱۰۱ ۷-۱-۴- تحليل ميزان جرم در محدوده تحت پوشش كلانترى شيخ بهايى شهر تهران.....
۱۰۷ ۸-۱-۴- تحليل رابطه وقوع بزهكارى با ميزان و تركيب کاربرى ها در محدوده تحت پوشش كلانترى شيخ بهايى شهر تهران.....
۱۱۱ ۲-۴- آزمون فرضيات.....
۱۱۴ ۳-۴- جمع بندى.....
۱۱۷ فصل پنجم. نتيجه گيرى و ارائه پيشنهادات.....
۱۱۸ ۱-۵- نتيجه گيرى.....
۱۲۲ ۲-۵- پيشنهادات.....
۱۲۵ ۳-۵- آينده تحقيق.....
۱۲۶ منابع.....
۱۳۲ چكيده انگليسى.....

صفحه	فهرست جداول
۲۷	جدول شماره ۲-۱: ارتباطات بین فضای قابل دفاع و پیشگیری جرم از طریق طراحی محیطی
۴۰	جدول شماره ۲-۲: برخی از نظریات محققین در زمینه طبقه بندی نیازهای انسانی
۵۴	جدول شماره ۳-۱: تقسیمات منطقه ۳ شهر تهران به تفکیک نواحی و محلات بر حسب محدوده، وسعت و جمعیت (وضع موجود)
۵۷	جدول شماره ۳-۲: کاربری اراضی شهری (وضع موجود) در منطقه ۳ شهر تهران
۶۲	جدول شماره ۳-۳: اندازه شناسه های جمعیتی، اقتصادی و اجتماعی نواحی ششگانه منطقه ۳ شهرداری تهران
۶۳	جدول شماره ۳-۴: اندازه شناسه های جمعیتی، اقتصادی و اجتماعی پهنه های محله های یازده گانه منطقه ۳ شهرداری تهران
۶۸	جدول شماره ۴-۱: نوع و میزان جرایم ارتكابی در محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران (تاریخ ۱/۱/۱۳۸۵ تا ۲۹/۱۲/۱۳۸۵)
۸۶	جدول شماره ۴-۲: شاخص نزدیکترین همسایه و نمره Z دسته های جرم
۱۰۰	جدول شماره ۴-۳: میزان جمعیت، مساحت و جرم طبقات جمعیتی در محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی
۱۰۸	جدول شماره ۴-۴: فراوانی وقوع جرایم در انواع کاربری های بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران

صفحه	فهرست نمودارها
۳۹	نمودار شماره ۲-۱: انسان و نیازهای آن
۵۸	نمودار شماره ۳-۱: درصد فراوانی کاربری اراضی شهری در منطقه ۳ شهر تهران
۶۲	نمودار شماره ۳-۲: میزان تراکم ناخالص جمعیتی در نواحی ۶ گانه منطقه ۳ تهران
۶۳	نمودار شماره ۳-۳: میزان تراکم ناخالص جمعیتی در محله های یازده گانه منطقه ۳ تهران
۶۹	نمودار شماره ۴-۱: درصد فراوانی جرایم ارتكابی در محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران
۱۱۰	نمودار شماره ۴-۲: فراوانی وقوع جرایم در کاربری های بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران

صفحه	فهرست نقشه ها
۵۰	نقشه شماره ۳-۱: موقعیت نسبی منطقه ۳ شهرداری تهران
۵۱	نقشه شماره ۳-۲: موقعیت منطقه ۳ و محدوده مطالعاتی در بسترهای توسعه شهر تهران
۵۳	نقشه شماره ۳-۳: حدود و تقسیمات داخلی (وضع موجود) منطقه ۳ شهر تهران
۵۵	نقشه شماره ۴-۳: نقشه شبکه دسترسی منطقه ۳ شهر تهران
۵۷	نقشه شماره ۳-۵: نقشه کاربری اراضی محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی در منطقه ۳ شهر تهران
۵۹	نقشه شماره ۳-۶: موقعیت بناهای ارزشمند منطقه ۳ شهر تهران
۶۰	نقشه شماره ۳-۷: موقعیت کاربری های مهم و غیر قابل تغییر منطقه ۳ شهر تهران
۶۱	نقشه شماره ۳-۸: سلسله مراتب مراکز خدماتی در منطقه ۳ شهر تهران
۷۰	نقشه شماره ۴-۱: توزیع نقطه ای کل جرایم ارتكابی مورد بررسی در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی

- شهر تهران.....
- ۷۵ نقشه شماره ۲-۴: مرکز متوسط و بیضی انحراف معیار کل جرایم مورد بررسی در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی.....
- ۷۶ نقشه شماره ۳-۴: مرکز متوسط و بیضی انحراف معیار کل جرایم ارتكابی در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی با توجه به نوع کاربری.....
- ۷۷ نقشه شماره ۴-۴: مرکز متوسط و بیضی انحراف معیار کل جرایم ارتكابی در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی با توجه به تعداد جمعیت در بلوک آماری.....
- ۷۸ نقشه شماره ۵-۴: مرکز متوسط و بیضی انحراف معیار جرایم مربوط به کیف قاپی در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی.....
- ۷۹ نقشه شماره ۶-۴: مرکز متوسط و بیضی انحراف معیار جرایم مربوط به کش و روزنی در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی.....
- ۸۰ نقشه شماره ۷-۴: مرکز متوسط و بیضی انحراف معیار جرایم مربوط به جیب بری در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی.....
- ۸۱ نقشه شماره ۸-۴: مرکز متوسط و بیضی انحراف معیار جرایم مربوط به سرقت قطعات و لوازم خودرو در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی.....
- ۸۲ نقشه شماره ۹-۴: مرکز متوسط و بیضی انحراف معیار جرایم مربوط به سرقت منزل در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی.....
- ۸۳ نقشه شماره ۱۰-۴: مرکز متوسط و بیضی انحراف معیار جرایم مربوط به سرقت موتورسیکلت در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی.....
- ۸۴ نقشه شماره ۱۱-۴: مرکز متوسط و بیضی انحراف معیار جرایم مربوط به سرقت اتومبیل سواری در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی.....
- ۸۵ نقشه شماره ۱۲-۴: مرکز متوسط و بیضی انحراف معیار مربوط به سایر جرایم در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران.....
- ۹۰ نقشه شماره ۱۳-۴: توزیع فضایی کانون های تمرکز تمام جرایم در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران با استفاده از تخمین تراکم کرنل.....
- ۹۱ نقشه شماره ۱۴-۴: توزیع فضایی کانون های بزه کیف قاپی در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران با استفاده از تخمین تراکم کرنل.....
- ۹۲ نقشه شماره ۱۵-۴: توزیع فضایی کانون های بزه کش و روزنی در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران با استفاده از تخمین تراکم کرنل.....
- ۹۳ نقشه شماره ۱۶-۴: توزیع فضایی کانون های بزه جیب بری در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران با استفاده از تخمین تراکم کرنل.....
- ۹۵ نقشه شماره ۱۷-۴: توزیع فضایی کانون های جرم سرقت قطعات و لوازم خودرو در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران با استفاده از تخمین تراکم کرنل.....
- ۹۶ نقشه شماره ۱۸-۴: توزیع فضایی کانون های تمرکز بزه سرقت از منزل در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ

۹۷	نقشه شماره ۴-۱۹: توزیع فضایی کانون های بزه سرقت موتورسیکلت در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران با استفاده از تخمین تراکم کرنل.....
۹۸	نقشه شماره ۴-۲۰: توزیع فضایی کانون های بزه سرقت اتومبیل سواری در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران با استفاده از تخمین تراکم کرنل.....
۹۹	نقشه شماره ۴-۲۱: توزیع فضایی کانون های سایر جرائم در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران با استفاده از تخمین تراکم کرنل.....
۱۰۲	نقشه شماره ۴-۲۲: تعداد جمعیت در بلوک های آماری محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران.
۱۰۳	نقشه شماره ۴-۲۳: تعداد جرم در بلوک های آماری محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران...
۱۰۴	نقشه شماره ۴-۲۴: تعداد جمعیت و جرم در محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران.....
۱۰۵	نقشه شماره ۴-۲۵: نسبت جرم به جمعیت در بلوک های آماری در هر هزار نفر در محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران.....
۱۰۶	نقشه شماره ۴-۲۶: نسبت جرم به مساحت در بلوک های آماری در هر هکتار در محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران.....
۱۰۹	نقشه شماره ۴-۲۷: نوع کاربری های مختلف در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران.....
صفحه	فهرست تصاویر
۲۰	تصویر شماره ۲-۱: افزایش فعالیت و رونق برای ارتقاء امنیت فضایی.....
۲۱	تصویر شماره ۲-۲: واحدهای مسکونی در یک مجموعه همسایگی منسجم و امن.....
۲۱	تصویر شماره ۲-۳: واحدهای مسکونی در یک مجموعه همسایگی منسجم و امن.....
۲۶	تصویر شماره ۲-۴: طراحی فضا در جهت افزایش حضور پیاده و نظارت طبیعی در معابر شهری.....
۳۰	تصویر شماره ۲-۵: ترغیب مردم به انجام برخی فعالیت ها از موانع بروز جرم در فضاهای عمومی.....
۳۰	تصویر شماره ۲-۶: ترغیب مردم به انجام برخی فعالیت ها از موانع بروز جرم در فضاهای عمومی.....
۴۲	تصویر شماره ۲-۷: قابلیت اجتماعی شدن از مشخصه های یک فضای امن شهری.....
۱۲۳	تصویر شماره ۵-۱: نورپردازی مناسب از عوامل افزایش امنیت محیطی.....
۱۲۳	تصویر شماره ۵-۲: نورپردازی مناسب از عوامل افزایش امنیت محیطی.....
۱۲۴	تصویر شماره ۵-۳: استقرار فضاهای جمعی با عملکرد واحد همسایگی در بخش مسکونی و ارتقاء امنیت.....
۱۲۴	تصویر شماره ۵-۴: استقرار فضاهای جمعی با عملکرد واحد همسایگی در بخش مسکونی و ارتقاء امنیت.....

۱-۱- مقدمه

موضوعی که در این پژوهش به آن پرداخته می شود با عنوان بررسی ارتباط متقابل کاربری اراضی و تراکم جمعیتی با دفاع پذیری فضاهای شهری با نمونه موردی محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی در منطقه ۳ شهرداری تهران است که محلات سه گانه ۱، ۹ و ۱۰ در ناحیه ۱ و بخشی از ناحیه ۶ منطقه یاد شده به عنوان محدوده مورد مطالعه انتخاب شده است. در فصل اول که به کلیات تحقیق اختصاص داده شده است، ابتدا به بیان طرح مسأله و ضرورت آن اشاره شده و سپس اهداف و فرضیه های مورد نظر و روش تحقیق بیان شده و در ادامه به محدودیت های تحقیق اشاره شده، سپس در قالب فصل دوم به بررسی مفاهیم پایه و مبانی نظری تحقیق پرداخته شده است. فصل سوم تحقیق به شناخت وضع موجود محدوده مطالعاتی اختصاص یافته و فصل چهارم به تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه اختصاص یافته است. در نهایت فصل پنجم به نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات با توجه به اهداف تحقیق اشاره دارد.

۱-۲- طرح مسأله و سؤالات تحقیق

یکی از فاکتورهای مؤثر در ایجاد مطلوبیت فضاهای شهری تأمین امنیت می باشد. ایجاد امنیت شهری وقتی میسر خواهد بود که بتوانیم ابزارهای لازم در جهت خلق یک فضای قابل دفاع^۱ را فراهم کنیم، فضایی که مردم در آن احساس امنیت، آرامش و رضایت خاطر می کنند و این اطمینان خاطر و عدم هراس شهروندان - چه عینی و چه ذهنی- از هر نوع تهدید و خطر علیه عوامل مختلف سازنده شهر، که احساس ناامنی در شهروندان را موجب می شود مورد نظر است. فضاهای غیر قابل دفاع در مناطق مختلف شهری تحت تأثیر فاکتورهای متفاوت شکل گرفته و در بعضی نقاط نیز به تبع سیاست ها و برنامه های انجام شده بتدریج در حال بروز است، چنین نمودی از فضاهای شهری در صورت غفلت آثار جبران ناپذیری را بر پیکره شهرهای

رو

به رشد امروزی وارد خواهد کرد. لذا با توجه به مفهوم دفاع پذیری که در واقع در بر گیرنده فضایی است که احساس دفاعی، حمایتی و امنیت را در خود به طور ذاتی داراست، به نظر می رسد کاهش جرم و بزهکاری در مناطق شهری به عنوان پیش شرط ایجاد فضاهای دفاع پذیر (امن) حاصل کارکرد مطلوب عوامل درگیر و فاکتورهای مختلف تأثیرگذار از جمله کاربری اراضی و

1. Defensible space

تراکم جمعیتی که در پژوهش حاضر مورد بررسی قرار گرفته است، می باشد. تحقیقات نشان می دهد بزهکاران در انتخاب مکان و زمان جرم اغلب منطقی عمل می نمایند و به دنبال کم خطرترین و مناسب ترین فرصتها و شرایط مکانی و زمانی برای بزهکاری هستند، بدین ترتیب در محدوده شهرها کانون هایی شکل می گیرد که دارای تعداد فرصتها و اهداف مجرمانه بیشتر و به تبع آن تعداد جرایم بسیار بالاتری است. از این مکان ها به عنوان فضاهای غیر قابل دفاع یاد می شود که میزان امنیت در آن بسیار پایین است. بنابراین شناسایی این محدوده ها و بررسی مشخصات کالبدی و خصوصیات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ساکنین، نوع کاربری اراضی مؤثر در بروز ناهنجاری ها بسیار اهمیت یافته است تا با ایجاد تغییرات بنیادی در عوامل به وجود آورنده و تسهیل کننده فرصت های جرم و طراحی فضاهای کالبدی مقاوم در برابر بزهکاری (فضاهای دفاع پذیر) امکان پیشگیری و مقابله با جرایم شهری فراهم گردیده و امنیت محیطی افزایش یابد.

متأسفانه در بسیاری از کشورها از جمله کشور ما تاکنون مهمترین راهکار و ابزار برای مقابله با جرم و جنایت تکیه بر قوه قهریه و برخوردهای قضایی بوده است. هرچند تجربه گذشته نشان می دهد این روش به تنهایی کارآیی لازم را برای کاهش مشکلات و پیامد های ناگوار بزهکاری در جامعه ندارد. و لذا در حال حاضر ریشه یابی عوامل مکانی، اجتماعی و اقتصادی مؤثر در بروز بزهکاری در شهرها و سعی در حذف آنها نسبت به گذشته اهمیت قابل توجهی یافته است.

در بین شهرهای کشور، شهر تهران به عنوان پایتخت کشور و بزرگترین کلانشهر ایران به دلیل پیچیدگی های ساختاری و کارکردی و شرایط خاص کالبدی اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی حاکم بر آن، با نرخ بالای ناهنجاری های اجتماعی مواجه است. به عبارتی یکی از مهمترین مشکلات تهران درحال حاضر میزان بسیار بالای جرم و جنایت و ناهنجاری های اجتماعی در این شهر است. که این عامل، از جمله دلایل اصلی گسترش فضاهای غیرقابل دفاع (نامن) در سطح این شهر بزرگ می باشد.

لذا با توجه به اهمیت موضوع و با هدف افزایش میزان امنیت و کاهش جرم، بزهکاری و ناهنجاری های اجتماعی و در پی آن ایجاد فضاهای دفاع پذیر شهری در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران، این پژوهش می کوشد تا به سؤالات اساسی زیر پاسخ دهد:

- آیا کاربری اراضی بر دفاع پذیری فضاهای شهری تأثیرگذار است؟
- آیا تراکم جمعیتی بر دفاع پذیری فضاهای شهری تأثیرگذار است؟

۳-۱- ضرورت پژوهش

فضاهای قابل دفاع و امن در زمره یکی از شاخص های مهم کیفیت زندگی در شهرها ارزیابی شده است. توجه به امنیت شهری به عنوان بستر اساسی برای ایجاد ارتباطات اجتماعی و ارائه خدمات عمومی و در نتیجه ایجاد شهری پایدار و سالم، مورد اتفاق نظر تمامی نظریه پردازان شهری است. واضح است که بدون توجه به این عامل شرایط توسعه پایدار و مطلوب شهری را نمی توان فراهم کرد. توجه به موضوع امنیت از بعد غیر انتظامی، موضوع جدیدی محسوب می شود. و بالطبع کمبود تحقیقات و مطالعات در این زمینه امری بدیهی است. نکته حائز اهمیت در پژوهش حاضر این است که در تحلیل ارتباط متقابل کاربری اراضی و تراکم جمعیتی با دفاع پذیری فضاهای شهری، - موضوع پژوهش حاضر- اولین گام شناسایی و تشخیص دقیق محدوده های جرم خیز و نا امن (غیر قابل دفاع) می باشد. گام بعد تشخیص عوامل و دلایل مختلف کالبدی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و حتی نظارتی است که به جرم خیزی و ناامنی این محدوده ها کمک کرده است. پس از آن امکان میارزه با این عوامل و پاکسازی شرایط کالبدی، اجتماعی و فرهنگی صورت می گیرد. یکی دیگر از جنبه های اهمیت تحلیل حاضر این است که بر پایه اصول علمی و روش های کمی و کیفی به درک و فهم مجموعه عوامل و شرایط مکانی، کالبدی، اجتماعی که منجر به شکل گیری محدوده های فوق شده است کمک می نماید. با استفاده از نتایج این مطالعه می توان از شکل گیری محدوده های نا امن در آینده پیشگیری نمود و یا مناطقی را که در آینده احتمال ناامنی آنها زیاد است را شناسایی و تحت کنترل درآورد.

از آنجا که الگوهای فضایی توزیع بزهکاری تحت تأثیر نوع کاربری و ویژگیهای کالبدی و یا جمعیتی می باشد و این عوامل در شکل گیری مکان های نا امن و غیرقابل دفاع تأثیر می گذارد لذا یکی دیگر از جنبه های اهمیت این تحلیل این است که به کمک آن می توان نسبت به تغییر این شرایط و ویژگیها، احیاء و طراحی مجدد فضاها اقدام نمود و از طرفی برخی موانع و شرایط بازدارنده برای ارتکاب بزهکاری را ایجاد کرد و بدین وسیله ضمن افزایش سطح امنیت اجتماعی، در استفاده از امکانات و منابع صرفه جویی شود و جامعه نیز سهل تر راه سلامت را در پیش خواهد گرفت (توکلی، ۱۳۸۴: ۶۶-۶۷).

بنابراین تحقیق حاضر از جنبه های زیر حائز اهمیت است و انجام آن در مقطع کنونی ضروری به نظر می رسد:

- بررسی یکی از معضلات شهر تهران در زمینه دفاع پذیری فضاهای شهری و مطالعه راهکارهای مؤثر در کاستن از میزان جرائم در محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی.

- مطالعه میزان تأثیر عامل کاربری اراضی و تراکم جمعیتی در آمار جرم و جنایت و تغییر (افزایش یا کاهش) میزان امنیت فضاهای شهری در محدوده انتخاب شده.
- نتایج و دستاوردهای این پژوهش برای برنامه ریزان و دست اندرکاران قضایی و انتظامی شهر تهران و کشف جرائم و تعقیب بزهکاران حرفه ای و همچنین کنترل مکان های جرم خیز محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی در منطقه ۳ تهران قابل استفاده است.
- از آنجایی که این تحقیق به بررسی اهمیت دو شاخص مهم کاربری اراضی و تراکم جمعیتی در ایجاد فضاهای دفاع پذیر (امن) شهری می پردازد به برنامه ریزان شهری کمک می کند تا برنامه ریزی هدایت شده و هدفمندانه تری را با تأکید بر دو عامل کاربری اراضی و تراکم جمعیتی تهیه کرده و بدین ترتیب در جهت کاهش میزان جرائم از طریق طراحی و برنامه ریزی شهری و به دنبال آن افزایش میزان امنیت و دفاع پذیری فضاهای شهری اقدامات مداخله گرایانه مؤثری صورت گیرد.

۴-۱- اهداف تحقیق

در این پژوهش نیل به اهداف زیر مورد نظر است:

- ویژگی های یک فضای دفاع پذیر (امن) شهری و شناسایی عوامل مرتبط با دفاع پذیری یک فضا
- سنجش میزان تأثیرگذاری شاخص کاربری اراضی و تراکم جمعیتی بر دفاع پذیری فضاهای شهری
- بکارگیری توانمندی های سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) در زمینه تحلیل مسائل و مشکلات محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی
- دستیابی به مناسب ترین پیشنهادات اصلاحی و الگوهای محیطی برای کاهش میزان جرم در جهت ایجاد مطلوبیت و دفاع پذیری در فضاهای محدوده مورد مطالعه.

۵-۱- قلمرو تحقیق

قلمرو مکانی، زمانی و موضوعی پژوهش به شرح زیر است.

۵-۱-۱- قلمرو مکانی

محدوده جغرافیایی شامل محلات ۱، ۹ و ۱۰ از محلات یازده گانه این منطقه در ناحیه ۱ و بخشی از ناحیه ۶ می باشد که تحت عنوان محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی در محدوده منطقه ۳ شهرداری تهران می باشد .

۱-۵-۲- قلمرو زمانی

در این پژوهش قلمرو زمانی شامل جرایم کیف قاپی ، کش و روزنی ، جیب بری، انواع سرقت شامل سرقت منزل ، مغازه ، موتورسیکلت ، اتومبیل سواری ، اتومبیل باری ، سرقت قطعات و لوازم خودرو و سایر می باشد که از تاریخ ۱ / ۱ / ۱۳۸۵ تا ۲۹ / ۱۲ / ۱۳۸۵ در محدوده تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی روی داده است.

۱-۵-۳- قلمرو موضوعی

موضوع تحقیق حاضر بررسی ارتباط متقابل کاربری اراضی و تراکم جمعیتی با دفاع پذیری فضاهای شهری می باشد. و منطقه ۳ شهرداری تهران (محدوده زیر پوشش کلانتری شیخ بهایی) به عنوان محدوده مطالعاتی جهت بررسی انتخاب شده است.

۱-۶- فرضیه های تحقیق

با توجه به موضوع پایان نامه و با تکیه بر مبانی نظری و پیشینه پژوهش فرضیات زیر برای این پژوهش انتخاب شد. فرضیه اول: به نظر می رسد بین نوع کاربری و نحوه استفاده از اراضی و دفاع پذیری فضاهای شهری رابطه مستقیمی وجود دارد.

فرضیه دوم: به نظر می رسد بین تراکم جمعیتی و دفاع پذیری فضاهای شهری رابطه مستقیمی وجود دارد.

۱-۷- روش تحقیق و مراحل انجام آن

در این پژوهش با توجه به سؤالات و فرضیات طرح شده و موضوع پژوهش، ترکیبی از روشهای توصیفی، تطبیقی و تحلیلی به کار گرفته شده است. جهت تشریح وضع موجود و میزان بزهکاری و در نتیجه بررسی میزان دفاع پذیری فضاهای بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی در منطقه ۳ شهر تهران، از روش توصیفی و جهت انطباق مجموعه مشخصات محدوده مورد مطالعه با معیارهای شهرسازی و سایر محلات شهر و تأثیر آن در شکل گیری فضاهای دفاع پذیر و ارائه راهکارهای مناسب روش تطبیقی و معیاری استفاده شده است

۱-۸- سطوح تحلیل و روش شناسی جغرافیای جرایم شهری

به طور کلی بررسیهای جغرافیایی جرم و جنایت در شهرها به یکی از دو روش تحلیلی زیر انجام می گیرد:

الف) تحلیل همبستگی

در این شیوه تحلیل رابطه اعمال مجرمانه با برخی مشخصه های فردی، اجتماعی، اقتصادی و کالبدی شهر سنجیده

می شود. این شیوه نخستین بار در سال ۱۹۴۲ به وسیله "شاو" و "مک کی" در بررسی جرایم شهری به کار گرفته شد. آنها دریافتند در آن قسمت از محدوده های شهر که نابسامانی های اجتماعی چون میزان فقر، تحرکات جمعیتی و ناهمگونی ساکنین بیشتر است میزان جرایم نیز بالاست. بنابراین در تحلیل فوق مشخصه های فردی و اجتماعی جامعه از جمله متغیرهای سن، جنس، قومیت، نژاد، سطح درآمد، تحصیلات و شغل و برخی ویژگیهای کالبدی چون تراکم جمعیت، کیفیت و نوع مسکن، میزان اجاره نشینی در رابطه با نوع و میزان جرایم بررسی می شود. بدین ترتیب تطبیق و مقایسه سطح جرایم در محدوده های مختلف شهر امکان پذیر می گردد. از جمله کسانی که این شیوه تحلیل را برای بررسی جغرافیا و جرم برگزیده اند می توان به "بایرن"، "سامسون" ۱۹۸۶، "برسیک" و "گراسمیک" ۱۹۹۳، "رایز" "تونری" ۱۹۸۶ و "اسکوگانی" در سال ۱۹۹۰ اشاره کرد (کلانتری، ۱۳۸۰: ۶۷).

ب) تحلیل فرصتهای جرم

این روش نخستین بار توسط "جفری" در سال ۱۹۷۱ و سپس به وسیله "هریس" در سال ۱۹۷۳ به کار گرفته شد. اساس این شیوه بر تحلیل عوامل مستقیم و شرایط مکانی مؤثر در جرایم شهری نهاده شده است. به عبارت دیگر مشخصه های مکانی که در اندیشه یک مجرم بالقوه مناسب و مفید برای ارتکاب جرم تشخیص داده می شود مورد تحلیل قرار می گیرد.

به نظر می رسد یک مجرم در برخورد با مکان همیشه با این پرسش ها روبروست: اینجا چه امکانات و تسهیلاتی برای ارتکاب جرم دارد؟ در این مکان چه اهداف مجرمان های را می توان دنبال نمود؟ چگونه می توان پس از ارتکاب جرم خیلی سریع از صحنه جرم فرار کرد؟ با استفاده از روش فرصت های جرم و بررسی شرایط مکانی و الگوهای فضایی که موجب افزایش احتمال ارتکاب جرم در سطح شهری می شوند می توان مکان های مستعد وقوع جرم را مشخص نمود. نظریه های فعالیت روزمره^۱، انتخاب منطقی^۲، جرم شناسی محیطی^۳ برپایه روش تحلیل فرصتهای جرم شکل گرفته و توسعه یافته اند (همان: ۶۸-۶۷).

^۱. Routine Activity

^۲. Rational Choice Theory

۲. Environmental Criminology

تحلیل مکانی با دقت بالایی علل و نوع جرم در یک مکان خاص را بیان می کند و توزیع مکانی آن به طور واضحی آشکار می کند که مناطق معینی نسبت به مناطق دیگر باعث جذب جرایم بیشتری می شوند که این امر موجب شناسایی بهتر روابط میان یک منطقه جغرافیایی و دیگر عوامل می شود.

در پژوهش حاضر برای شناسایی الگوهای بزهکاری در محدوده بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی شهر تهران از روش های آماری و گرافیکی استفاده شده است. از جمله آزمونهای آماری (ساده و جامع) برای تحلیل کانون های جرم خیز که به تحلیل گر کمک کند تا الگوهای عمومی بزهکاری را درک نماید عبارتند از:

• مرکز متوسط؛

• فاصله از انحراف معیار؛

• بیضی انحراف معیار؛

• آزمونهای دسته بندی.

از بین روشهای آماری اولیه، سه روش مرکز متوسط، بیضی انحراف معیار و آزمون خوشه بندی (شاخص نزدیکترین همسایه) برای توصیف الگوها و خصوصیات فضایی کلی بزهکاری در بخش تحت پوشش کلانتری شیخ بهایی تهران مورد استفاده قرار گرفته است. این روش ها به عنوان آمارهای رتبه اول شناخته می شوند و امکان بهتری برای تشخیص توزیع کلی جرایم فراهم می کند. پس از شناسایی الگوهای کلی بزهکاری، برای ترسیم نقشه های بزهکاری از روش درون یابی و هموارسازی سطوح پیوسته استفاده شده است. از میان روشهای درونیابی، روش تخمین تراکم کرنل مورد استفاده قرار گرفته است.

در فصل دوم شرح تفصیلی و جزئیات بیشتر این آزمون ها که در این پژوهش از آنها استفاده شده، بیان شده است.

۹-۱- ابزار گرد آوری اطلاعات

- استفاده از منابع کتابخانه ای شامل (اسناد، کتب، آمارها، نقشه ها و کلیه منابع مرتبط با موضوع)
- استفاده از شبکه جهانی اینترنت به دلیل تازگی موضوع جهت آگاهی از آخرین دستاوردهای علمی در زمینه پژوهش حاضر